

Je woont in een straat in de wijk Nieuwe park in Gouda. Die straat heet Majoor Frans straat. Maar wie weet nog wie of wat Majoor Frans eigenlijk was?

Mordaunt! Heet zij Francis Mordaunt?" riep Verheyst, kennelijk onaangenaam verrast.»Ja! Hebt gij wat tegen den naam? Hebt gij dien meer gehoord?" vroeg Leopold (...).»Heeft zij een lichaamsgebrek, is zij afzichtelijk?" vroeg Leopold met onrust. »Nee, dat niet; ik geloof zelfs, dat zij er niet kwaad uitziet; althans goed genoeg om pretendentes te lokken; maar..." »Welnu, wat aarzelt gij! Geef mij den genadeslag. Is 't eene coquette?" Verheyst haalde de schouders op. »Daarover heb ik niet hooren klagen; het zou ten minste eene coquetterie moeten zijn van eene vreemde soort." (...) Ik weet alleen, dat een mijner bekenden, een vriend van mijn

jongsten broer, die smoorlijk op haar verliefd is geweest en bot af een blauwtje heeft geloopt, mij eene voorstelling heeft gegeven van haar, die... enfin, niet heel aanmoedigend is voor u. Zij moet eene brutale heks zijn, die niet wil trouwen, omdat zij geen heer of meester over zich willen erkennen. Ze heeft dien armen Karel Felters, den goedhartigsten sukkel die er op twee beenen loopen kan, zoo gerudoyeerd, dat hij van schrik het hazenpad heeftgekozen, en nota bene naar Afrika is vertrokken, om zeker te zijn, dat hij haar nooit weer zou ontmoeten (...) Ik zeg 't niet om u af te schrikken, maar..."

Zo wordt "Majoor Frans" benoemd in het boek: een brutale heks, die niet trouwen wil.

Anna Louisa Geertruyda Toussaint, geboren in 1812 schreef in 1837 haar eerste boek. Zij komt uit een apothekersgezin en werd "huisonderwijzeres". Na een mislukte verloving trouwde zij uiteindelijk met met de schilder Johannes Bosboom. Zij was toen al 39 jaar, in die tijd echt een "oude vrijster". Maar schrijven lag haar het meest na aan het hart. Haar meest bekende boek is "Het Huis Lauwersnesse", wat de ouderen onder ons zich misschien nog wel herinneren. Een dik boek over de strijd tussen de katholieken en de protestanten in het begin van de 16de eeuw.

Mevrouw Bosboom Toussaint

Behalve historische romans schreef mevrouw Bosboom-Toussaint echter ook zogenaamde "zedenromans", waarvan "Majoor Frans", gepubliceerd in 1874 er een is. Het was een populair verhaal in die tijd, dat zelfs vertaald is in het Engels, Duits, Frans en Zweeds.

Het verhaal zelf is eigenlijk heel romantisch. Francis Mordaunt, de hoofdfiguur, is een meisje met een onafhankelijke mening. Ze laat zich – in tegenstelling tot haar leeftijdgenoten – door niemand de les lezen. Ze wil dan ook niet trouwen: het idee om voor altijd onderworpen te zijn aan de nukken van een man, staat haar niet aan. Maar Leopold van Zonshoven kan alleen een dikke erfenis opstrijken als hij met haar trouwt. Hoe moet hij dat aanleggen???

Gelukkig is Leopold een edel mens en spreekt ook de liefde een woordje mee. Zo komt het dat aan het eind van het boek de huwelijksklokken luiden voor "de majoor" en haar echtgenoot.

Waarom is Majoor Frans nou zo'n bijzonder boek?

Na 1860 kwamen voor het eerst – heel voorzichtig - de vrouwenbewegingen op. En boeken die gingen over spontane, open vrouwen die zich niet direct neerlegden bij de mening van anderen (mannen dus) werden erg populair. Majoor Frans heeft dan ook beslist bij gedragen aan de echte emancipatiebewegingen in ons land. Daarbij komt dat het boek – ook nu nog – goed leesbaar gebleven is. En dat terwijl het toch meer dan 125 jaar geleden geschreven is.

Ik zou zeggen: als je in de Majoor Fransstraat woont, moet je toch eigenlijk het boek wel gelezen hebben.....